

Kartársi bizalommal hívom fel ennélfogva a többieket is, hogy álljanak ők is sorankba és vegyenek ők is részt abban a kulturális munkában, melyre a Magyar Entomologiai Társaság vállalkozott s a melynek kettős célja: az entomologia tudományos mivélése és a hazai rovarfauna kutatása.

Coleopterologiai jegyzetek.

Irta: DR. KAUFMANN ERNŐ.

II.¹

6. *Jó ragasztó készítése.* — A bogárminutiák felragasztásánál igen sok esetben rossz ragasztóanyagot választanak. Sokan a glutinból álló „Syndeticon“ nevű folyós enyvot használják, melynek ragasztóereje kétség kívül nagy, de hibája, hogy nyúlós és ha megszáradt, vízben nem oldódik fel. Hogy eczetben felpuhulna, az is csak illúzió. Régi felragasztásokat gyenge eczet nem puhít fel, erős eczethen pedig tönkre megy a rovar.

Az egy időben divatba jött GODIN-féle folyós enyv szintén nem alkalmas a felragasztáshoz, mivel ez is nyúlós, nem tapad jól, sárga színű és idővel megrepedezik.

Sok évi tapasztalásom szerint a legjobb ragasztó következőképpen készül: Veszünk 10 gramm valódi válogatott, szintelen arab mézga (gummi arabicum) szemcsét s ezt kellő mennyiségű lepárolt vízben feloldjuk. A hígnyálkás oldatot óvatosan, folytonos keveréssel, hogy oda ne égjen, porcelláucsészében vagy üvegserlegben felforraljuk s ha félig kihült, 1 gramm (16 csepp) tiszta glycerint teszünk hozzá, azután jól megkeverve előre kimosott és jól kifacsart, de még nedves, ritkább callicotszöveten átszűrjük s az így nyert tiszta mézganyálkát ugynevezett gyermekjáték pohárkába osztjuk szét, mindegyikbe 1 cm. magasságyira. Ezeket a mintegy 20 gramm tartalmú pohárkákat itatóspapírral betakarva meleg helyre teszszük és bennük a mézganyálkát beszárítjuk. A nyomban használni kívánt pohárkában pedig csak kellő sűrűségig szárítjuk be. A beszárított ragasztó száraz pormentes helyen évekig eltartható.

Használatkor a beszáradt mézghához annyi lepárolt hideg vizet adunk, hogy a többszörös felkeverés mellett teljesen feloldódott anyag épen elég sűrű legyen a ragasztáshoz. Hogy ez a nyálka meg ne penészedjék, két darabka lecsényi thymolt teszünk hozzá. Ezekkel a thymoldarabokkal érintkezve és többször megkeverve, a ragasztó soha el nem romlik. Az ilyen edényben a mézgmt az azonban

¹ Lásd: Rovartani Lapok. XVII, 1910, p. 68.

többé felmelegíteni nem szabad, hanem besűrűsödés esetén csak néhány csepp hideg lepárolt vízzel kell felhigítani s azután jól összekeverni.

Célszerű a mézgás pohárkákat használat után valamely alkalmas fedővel (skatulafedéllel) befődni s pormentes helyen tartani.

Ez a ragasztószer igen jól tapad, csaknem teljesen szintelen, soha meg nem repedezik, kitűnően tart s a vele felragasztott rovarok meleg lepárolt vízben könnyen és tisztán leválaszthatók. A felkenéshez író toll módjára hegyezett erős lúdtollat használjunk.

7. A *Pleganophorus bispinosus* HAMPE elterjedésének legészakibb határa az eddigi megfigyelések szerint az északi szélesség 45° 45' körvonalára esik. Ezt a sajtószerű hangyalakó fajt HAMPE Nagyszebennél fődözte fel. Ezen kívül egy főhercegi erdőtsízt és én a baranyamegyei főhercegi erdőségekben találtuk. Az én példányaim a pélmonostori háli erdőből valók, hol azokat egyetlen helyen, összesen 17 példányban találtuk egy derékban letört korhadt cserfának lazán fekvő héja alatt, a *Lasius brunneus* LATR. társaságában, ugyanezen hangyafajnak a fakéregben levő járataiban. Egyidejűleg ugyanitt találtunk néhány *Scydmaenus rufus*-t, egy *Scydm. Perrisi*-t és egy *Batrissodes venustus*-t is. Ugy látszik, hogy ez a felette ritka faj kolóniális természetű, a mit persze igazol az a körülmény, hogy létele a *Lasius brunneus*-hoz van kötve. Minthogy magasabban fekvő termőhelye ez idő szerint kimutatva nincsen, legfelsőbb határnak a fenti északi szélességi fok vehető fel. Hogy délre, keletre és nyugotra mekkora a terjeszkedése, még további észleletektől függ; eddig ismert legdélibb termőhelye Görögország.

8. *Claviger testaceus* PREYSSL. és *Cl. longicornis* MÜLL. a gyűjtők tapasztalatai szerint valamely nagyobb területen, egymást kizárja. A múlt nyáron az ellenkezőt tapasztaltam a pélmonostori háli erdőben. A háli csatorna mentén több nagyobb hangyakupac található s ezek lakóját a sárga hangya: *Lasius flavus* képezi. Egy ilyen kupacban feltaláltam a *Claviger longicornis*-t, e helytől tán 50 lépésnyire egy kidőlt vén cserfarönkő héja alatt pedig a *Lasius niger*-nél 3 db *Claviger testaceus*-t gyűjtöttem. Az a körülmény, hogy a *Cl. longicornis*-t, mely nálunk nem igen ritka, mindig a hypochton *Lasius flavus*-nál találtam, míg a *Cl. testaceus* a felszíni hangyáknál élőszködik, éppen nem szól a mellett, hogy e két faj nem férne meg egymással egy területen. A *Cl. testaceus* ♀ vidéken oly ritka, hogy 40 év alatt a fent leirt 3 darabon kívül soha egyet sem találtam.

9. *Ceuthorrhynchus marginatus* PAYK. és *C. punctiger* GYLL. a csalódásig hasonlítanak egymáshoz és a legtöbb gyűjteményben összekeverve foglalnak helyet. A különbség a kettő között csak annyi, hogy a *C. marginatus* farfedele (*pygidium*) egyenletesen dom-

borodott, ép, míg a *C. punctiger*-nél az alsó szél közepétől felfelé, egy többé-kevésbé hosszú, néha a farfedő felső széléig haladó, máskor csak igen rövid, de mindig mélyen hasított csatorna foglal helyet. Minthogy e két faj együttesen fordul elő s más különbség közöttük nincsen, közel esik annak a lehetősége, hogy a *C. punctiger* talán nösténye a *C. marginatus*-nak.

10. *Apion gracilipes* DIETR. — 1833-ban, amikor boldogult STIERLIN barátom a svájci rovar-tani társulat kiadványában az európai Curculionidákat meghatározó táblázatokba kezdte foglalni, szives volt az itten gyűjtött összes *Apion*-jaimat is vizsgálat tárgyává tenni. Egyik küldeményemben talált egy *Apion gracilipes*-t, melynek czédulájára azt írta, hogy „echt“, vagyis, hogy az valódi *Apion gracilipes*. Levelében arra kért, hogy neki néhány ilyen „jó“ *gracilipes*-t küldjek. Ez az egyetlen példány gyűjteményemben van ma is. Azóta nagy hajsztát indítottam ezen faj után; ezekre rugott a vizsgált rovarok száma, de egyetlen egy „jó“ fajtát sem találtam. A rovar különben egy tökéletes *Apion flavipes* PAYK., melynek a csápjai a csápbunkóval együtt egészen és tisztán sárgák, a lábak pedig a végizületig világosabbak. Végre öt évvel ezelőtt, midőn Budáról, WACHSMANN úr szivességéből nagy mennyiségű *Apion*-anyagot kaptam, találtam köztük egy *gracilipes*-t, de ez sem volt „jó“, mert ennél a csápbunkók végső csúcsa kissé feketés. Minthogy az *A. flavipes*-nél a csápok tövének sárga színe sokszor a bunkóig terjed, alapos a feltevésem, hogy az *A. gracilipes*, az *A. flavipes*-nek egy oly válfaja, melynél az egész csáp, a bunkóval együtt tiszta sárga, a lábak pedig a végizületig világosabbak.

Magyarország pillangói.

Írta: † A. AIGNER LAJOS.

XXXVII.

23. *Lycaena Damon* SCHIFF.

SCHIFFERMILLER & DENIS, Syst. Verz. d. Schmetterl. d. Wiener Gegend. 1776, p. 182. — HÜBNER, Samml. europ. Schmetterl. fig. 275—277. — BITON SULZER, Abgekürzte Gesch. d. Insecten. 1776, p. 146, t. 18, fig. 7.

A hím fénylő világoskék, széles fekete szegélylyel; a nöstény barna, a szárnyak tövén kék behintéssel. Alul barnás-szürke, a szárnyak töve zöldes-kék behintésű, hosszúkás középfolttal és egy sor fehér szegélyű fekete szemmel; a hátsó szárnyon fehér sáv fut a tőtől a szegélyig.